

The Crown Dizisinde Kraliçe II. Elizabeth'in Giysi Tercihlerinin İngiliz Kraliyet Ve Kültürel Kimlik Bağlamında İncelenmesi

An Analysis of Queen Elizabeth II's Clothing Preferences in The Crown Series in the Context of British Royalty and Cultural Identity

Öz

Bireylerin giysi tercihleri onların iç ve dış benliği hakkında fikir sunmaktadır. Giysiler bireyin kendisi dışındaki insanlar tarafından farklı şekillerde yorumlanabilmekte hatta onlara çeşitli anlamlar da yüklenebilmektedir. Söz konusu süreçte ortaya çıkan bu anlamların oluşumunda kültürel, tarihsel ve popüler motifler ve renkler de rol oynayabilmektedir. Dolayısıyla üretilen giysilerin belirli bir zaman diliminin ya da olayların izlerini taşımasının da moda kavramıyla özdeşleştiği söylenebilir. Bunların ötesinde giysilerin model özelliklerinin kimi zaman sembolik anlamlar içerdiği ve kişinin kendini ifade etmesinin bir aracı olduğu bilinmektedir. Burada dikkate değer olan husus ise, giysiyi giyen kişinin kim olduğu, neden o giysiyi tercih ettiği, söz konusu giysi tercihi ile insanlara ne mesajlar vermeye çalıştığı gibi temel sorulardır. Bu bilgiler ve sorular ışığında hazırlanan çalışmada İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth'in hayatının önemli kesitlerinin bir kısmındaki giysi seçimlerine odaklanılmıştır. Yapılan çalışmadaki kıyafetler II. Elizabeth'in hayatını konu edinen ve Netflix'te yayınlanan The Crown dizisinden seçilmiştir. Çalışma kapsamında beş adet giysi yargısal örnekleme yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmaya konu olan giysileri ayrıntılı şekilde incelemek için giysi inceleme formu oluşturulmuştur. Çalışmada kullanılan giysi inceleme formunda; yaka çeşitleri, kol çeşitleri, kol ucu özelliği, kol yırtmaç çeşitleri, model form özellikleri, süsleme özellikleri, kapama çeşitleri, kapamada kullanılan materyal çeşitleri, model kesim özelliği, model özelliği, cep çeşitleri, kumaş özellikleri, desen özellikleri, aksesuar çeşitleri, renk, valör özellikleri gibi ayrıntılara yer verilmiştir. Çalışma sonucunda Kraliçenin giysi tercihlerinde abartıdan uzak ve sade giysiler tercih ettiği, giydiği giysiyi halk içine çıktığında tekrar giydiği, bunu da kimi zaman belirli mesajları tekrar etmek için tercih ettiği gözlemlenmiştir. İngiliz Kraliyet ailesi üyelerinin diğer bireylere ve uluslara mesajlar vermek için giysilerinin bir araç olarak kullanıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kostüm, kostüm özellikleri, moda, The Crown dizisi, II. Elizabeth.

Abstract

Individuals' clothing preferences provide insight into their inner and outer selves. Clothes can be interpreted in different ways by people other than the individual and even various meanings can be attributed to them. Cultural, historical and popular motifs and colors can also play a role in the formation of these meanings that emerge in the process in question. Therefore, it can be said that the fact that the clothes produced bear the traces of a certain period of time or events is also identified with the concept of fashion. Beyond these, it is known that the model features of clothes sometimes contain symbolic meanings and are a means of self-expression. What is noteworthy here are basic questions such as who the person wearing the clothes is, why they prefer that clothes, and what messages they are trying to give people with that clothing preference. In the light of this information and questions, the study prepared focuses on the clothing choices of Queen Elizabeth II of England in some important parts of her life. The clothes in the study were selected from The Crown series, which is about the life of Elizabeth II and is broadcasted on Netflix. Five clothes were examined within the scope of the study using the judgmental sampling method. A clothing review form was created to examine the clothes in detail. The clothing review form used in the study included details such as collar types, sleeve types, sleeve end features, sleeve slit types, model form features, ornamentation features, closure types, material types used in closure, model cut feature, model feature, pocket types, fabric features, pattern features, accessory types, color, value features. As a result of the study, it was observed that the Queen preferred simple and far from exaggeration in her clothing preferences, that she re-wore the clothes she wore when she went out in public, and that she sometimes preferred this to repeat certain messages. It is seen that the clothing of the members of the British Royal Family is used as a tool to give messages to other individuals and nations.

Keywords: Clothing, clothing features, fashion, The Crown series, II. Elizabeth.

Saniye TAYDAŞ¹

¹Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tasarım Anabilim Dalı, Konya, Türkiye

¹Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Design, Konya, Türkiye
saniyetaydas@cumhuriyet.edu.tr

(Sorumlu Yazar-Corresponding Author)

Şerife GÜLCÜ YILDIZ²

²Selçuk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Moda Tasarımı Bölümü, Konya, Türkiye

²Selçuk University, Faculty of Architecture and Design, Department of Fashion Design, Konya, Türkiye
sgulcu@selcuk.edu.tr

Geliş Tarihi/Received 10.01.2025
Kabul Tarihi/Accepted 25.04.2025
Yayın Tarihi/Publication Date 25.06.2025

Cite this article as: Taydaş, S. & Gülcü Yıldız, Ş. (2025). An analysis of Queen Elizabeth II's clothing preferences in The Crown series in the context of British royalty and cultural identity. *Current Perspectives in Social Sciences*, 29(2), 314-328.

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

İnsan yaşamının en önemli parçalarından biri kuşkusuz giysidir. Giysi, kişinin yalnızca ekonomik durumu ya da zevkine dair bir bilgi sunmaz, aynı zamanda haleti ruhiyesiyle de ilgili bir bilgi aktarır. Kimi zaman bir toplumsal statü olan giysi bir meslek betimleyicisi olarak da görülmektedir. Hatta bu durum Nasrettin Hoca fıkralarına dahi konu olmuştur. Dolayısıyla giyim kişinin imajını oluşturan en önemli tamamlayıcıdır. Bu nedenle bireyin kıyafetlerine göstermiş olduğu özen, önce kendisine sonrasında başkalarına karşı saygı olarak da adlandırılmaktadır. Zira bayramlarda yeni bir kıyafetin alınması, gelecek olan misafirlere ya da ziyaret edilecek kişilere olan saygıdan ötürüdür. Toplumsal bir ön kabuldür. Toplumsal bir ön kabul olan giysinin, toplum içinde ve kamu alanında belirli temsillerle ilişkili olduğu da bilinmektedir. Cenaze törenleri, düğünler, makam ziyaretleri vd. durumlar için doğru kıyafet seçimi, bu süreçlerde karşı tarafa mesaj verme ya da onunla iyi ilişkileri kurma anlamında önemlidir. Bu noktada değinilmesi gereken bir diğer konuda bireyin bir ortamdaki özgüvenin sağlamasında da doğru kıyafet seçiminin ne derece önemli olduğudur. Özellikle iş yaşantısında hem iletişim kurma, mesaj verme bağlamında hem de belirli bir makamın temsilinde kıyafet seçimlerine ayrı bir özen gösterilmektedir (Baykara, 2017). İnsanların dahil olduğu ortama uygun bir şekilde giyinmesi, dikkat odağını da olması gerektiği şekilde tutmasına yardımcı olmaktadır. Giysinin temsil özelliği kapsamında bireylerin seçimlerinde olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda değerlendirildiğinde, bireylerin kıyafet seçimlerinde kimi zaman meslekî, kimi zaman dinî kimi zaman da sosyal statülerini hatta toplumsal normları, içinde bulundukları durumu ya da gidecekleri yerdeki durumu da gözettikleri bir gerçektir. Temel ayrımlardan biri meslekî kıyafetlerin bir temsil niteliği taşıdığı kadar otoritesinde ifadesi olduğudur. Nitekim mesleki kıyafetlerin bireylerin kalabalık içinde rahatça fark edilmesini sağlamanın ötesinde, kişinin mesleği ya da sosyal statüsüyle de ilgili karşı tarafa bilgi aktarması beklenilmektedir. Bu durum giyim fonksiyonlarından olan sembolik farklılaştırma olarak bilinmektedir. Söz konusu durum toplumlarda özellikle meslekler bazında hatta bir meslekteki tecrübe / rütbe olarak değerlendirildiğinde, benzer sembollerle karşımıza çıkabilmektedir. Özellikle modern yaşamın bir parçası olan kurumsal etkinliklerde, resmî ziyaret ve görüşmelerde, toplantı ve törenlerde, davet ve ziyaretlerde, kişinin temsil ve protokol niteliğini olumlu ya da olumsuz etkileyebilecek bir nokta onun kıyafeti, aksesuarı, saç, makyajı gibi görsel unsurlardır. Protokolde (kamusal ve toplumsal yaşamda) kıyafetin önemine her zaman vurgu yapılmaktadır. Çünkü kıyafetler, kişinin hem dış görünüşünü hem de kişiye karşı yapılacak davranışın niteliğini sunmaktadır. Kişilerin hangi kurumu temsil ettiğine yönelik olumlu veya olumsuz düşünceleri etkilemektedir. Dış görünümün uygun olması, şartların gerektirdiği şekilde kıyafet seçimi, kişiye ve temsil ettiği kuruma karşı bakış açısının da olumlu olmasını beraberinde getirmektedir (Sandıkçıoğlu, 2019, s. 47). Ancak bazı durumlarda ise soyluluk, asalet, zenginlik, zarafet gibi bir sembolik anlam da taşımaktadır. Buradan hareketle çalışmaya konu olan Kraliçe II. Elizabeth'in taç giyme töreni incelendiğinde, Kraliçe II. Elizabeth'in o törende giydiği kıyafetinin, kıyafetlerinde kullanılan malzemenin, kıyafetlerinin fiyatının; onun otoritesinin ve statüsünün bir göstergesi olduğu görülmektedir (Jones, 2009, s. 27). Bilindiği üzere Kraliçe II. Elizabeth İngiliz toplumunda yaygın olarak kutsal, doğruları, yanlışlarıyla ülkenin gelenekselliğinin, millî değerlerinin en önemli parçası olarak kabul edilmektedir. İngiliz Kraliyetinin en önemli mevkisi olan Kraliçelik makamında en uzun bulunan isimlerden biri olan II. Elizabeth hükümlanlığı süresince II. Dünya Savaşı başta olmak üzere birçok tarihi olaya tanıklık etmiş, İngiltere'yi de bu anlamda temsil etmiştir. İngiltere ve tüm dünyada giysileriyle dikkat çekmiş olan Kraliçe II. Elizabeth'in, moda ve giyim alanında çalışanlar için de ilham veren çok önemli örneklerden biri olduğu görülmektedir. II. Elizabeth'in tahtta bulunduğu süreyi konu alan The Crown dizisi dönemin olaylarına yaklaşımı kadar II. Elizabeth'in ve kraliyet ailesine dair de izler sunmaktadır. 4 sezon yayınlanan dizide II. Elizabeth'in kimi zaman bazı olaylar, programlar ya da etkinliklerde kıyafet seçimiyle ilgili bilgilere de yer verilmiştir. İngiliz kraliyet ailesinin ve protokolünün kıyafetler konusundaki belirleyiciliği kadar II. Elizabeth'in de düşünceleriyle şekillendirilen kıyafetler bu çalışmaya konu edilmiştir. Çalışmaya konu olan Kraliçe II. Elizabeth'in giysilerinin görsellerine dijital ortamdan ulaşılmıştır. Dizideki bazı giysiler orijinal giysilerinden birebir kopya edilerek, kostüm tasarımcısı Michele Clapton tarafından yeniden üretilmiştir. Bu noktada dizi kostümlerini oluşturan giysilerin yeniden hazırlanarak gösterilen özen ve titizlik açısından da dizi önem taşımaktadır. Bu çalışmada literatür incelemesi de yapılmış, alan yazında yer alan bilgilerin doğru ve güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Araştırmannın veri toplama aracı olan giysi inceleme formunda bulunan özelliklerin giysilerdeki özellikleri belirlemeye yardımcı olduğu varsayılmıştır. Dizide yer alan giysilerin sahip oldukları bütün ayrıntılar ve özellikler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Giysilerin özellikleri incelenirken belirsizlik gösteren durumlarda alan uzman bilgileri araştırmaya dahil edilmiştir. Çalışmada sinema ve dizi sektörünün önemli bir parçası olan kostümlere odaklanılmıştır. Dolayısıyla The Crown dizisinde Kraliçe II. Elizabeth'in giysileri ayrıntılı olarak ele alınmış ve giysi özellikleri oluşturulan giysi inceleme formuna göre değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışmada giyim ve moda olgusuna, II. Elizabeth'in biyografisine, İngiliz Kraliyet ailesi giysi kurallarına, The Crown dizisine dair bilgilere yer verilmiş, yöntem olarak da tarama yöntemi tercih edilmiştir.

Giyisi ve Moda Olgusu

Giysilerin genel işlevinin vücudu belirli dış etkilere korumak olduğu dile getirilse dahi cinsel kimliklerin belirtilmesi, bireyler hakkında bilgi içermesi başta olmak üzere farklı görevleri bulunmaktadır. Ayrıca kıyafetler bireyin dış dünyaya verdiği mesajları da içermektedir. Örneğin matem içinde ya da hasta olduğunun, spor yaptığının, mesai saatinde bulunduğu bir göstergesi de olabilmektedir. Tüm bunlara ek olarak giysiler, simgesel bir iletişim aracı olarak da görülmektedir. Belirli dönemlerde sınıflar arası farklılık kıyafetlerden, kıyafetlerde bulunan aksesuarlardan dahi anlaşılabilir. Bu durum giysilerin üretimini, şeklini hatta o günün şartları özelinde düşünüldüğünde çağın modasını da belirler nitelikte olmuştur. Nitekim moda kavramı bu noktada ayrı önem taşımakta, daha çok sanayi devrimi ve tüketim kültürü özelinde düşünülen kavramın çok eskilere dayandığı da bilinmektedir. Moda, giyim kuşam ihtiyaçları hiyerarşisindeki temel ihtiyaçlardan biri olmayı da geçerek; kişinin kendini gerçekleştirme sürecine yardımcı olan sosyolojik ve psikolojik bir ihtiyaç olarak görülmektedir. Bilindiği üzere moda kelimesi Türk Dil Kurumunun Türkçe Sözlüğünde “değişiklik gereksinimi veya süslenme özentiyle toplum yaşamına giren geçici yenilik” ve “belirli bir süre etkin olan toplumsal beğeni, bir şeye karşı gösterilen aşırı düşkünlük” şeklinde tanımlanmaktadır (URL-1). Fakat gündelik yaşamda moda kelimesinin içerdiği anlam biraz daha farklıdır. Aslında moda, bir nevi değişikliktir ve bu değişiklik gereksinimiyle ilgilidir. Dolayısıyla biçim, renk, biçim, süsleme ve kullanım açısından toplum yaşamına giren geçici yeniliktir. Bu noktadan hareketle moda; toplumda ya da toplumun geniş bir kesiminde yaygın olarak tutum, kullanım ve anlatım özelliklerinin bütünü ve her mevsim giysilerde yapılan yenilikleri ve değişiklikleri tanımlamaktadır (Ergür, 2002, s. 185). Diğer bir taraftan moda, herhangi bir toplumda belirli bir zaman dilimi içinde öne çıkan, kısa süreli olan, çabuk değişebilen, öykünme yoluyla geniş çevreye yayılan geçici davranış, giyim tarzı ve sanat biçimi olarak da ifade edilmektedir (Yıldırım vd., 2020, s. 124). Tüm bunlarında ötesinde moda; büyük siyasal ve sportif faaliyetler, sinema, tarih, kültür birikim ve etkinlikleri, doğal değişimler gibi olaylardan yola çıkarak hazır giyim otoriteleri tarafından hazırlanan ve kitlelere benimsetilen stil ve renk belirlemelerinden meydana gelmektedir. Ayrıca insanı uygun giyim seçimiyle pozitif etkilerken yanlış seçimiyle de negatif olarak etkileme durumundadır (Yakartepe ve Yakartepe, 1999, s. 507).

Moda teriminin Türkçe’de kullanılması daha çok Batılılaşma ile birlikte olmuştur ve toplum hayatına dahil olan geçici yenilik olarak da dile yerleştirmiştir. Söz konusu yenilik ise üç grupta toplanmaktadır. Bunlardan birincisi değişiklik ihtiyacı ve süslenmeye özeni duyarak toplum hayatına giren geçici yenilik, ikincisi belirli bir süre etkili olan toplumsal beğeni, üçüncüsü ise geçici olarak yeniliğe ve toplumsal beğeniye uygun olma durumudur (Barbarosoğlu, 2013, s. 27). Söz konusu beğenilme ya da beğenilmeme konularının dışında moda, evrensel bir dil ve global bir iş olarak görülmektedir. Bu durumda moda tasarımcıları ve modeller herkesin bildiği politikacılar ve film yıldızları kadar ünlüdür ve gündemde olmuşlardır (Jones, 2009, s. 6). Simmel (2003, ss. 41-42) ise modayı, “farklılaşma ile değişimin çekiciliğini, benzerlik ile uyumun çekiciliğiyle birleştiren, çoğunlukla da toplumsal farklılıkları ifade etmek üzere sınıflarda kendini gösteren bir toplumsal formdur” şeklinde tanımlamıştır. Moda olgusunun farklılık ve değişimlerde belli sınırlar oluşturmaya kaçınılmaz olup toplumdaki sınıflaşmada da rol oynadığı görülmektedir. Moda toplum içinde var olan sınıf ayrılığının da bir ürünü olarak kabul edilmektedir. Ayrıca giysiler için yeni tarzlar oluşturulurken geçmişteki kıyafetlere de sıklıkla başvurulmaktadır. Dahası modası geçen elbiseler eski, yaşanmış yaşam tarzlarını ve nostaljiyi ön plana çıkardığı için beğenilmeye devam etmektedir. Tasarımda bu durum giyimin duygusal bir yönünün olduğunu da göstermektedir (Jones, 2009, s. 24). Farklı bir yaklaşıma göre ise moda, sadece güzel giyinme anlamına gelmemekle beraber; giyen kişiye dair, bireyin kendisi dışındakilerin giydiklerine dair, eskiye ve yeniye dair hatta insan vücudu ve kültür üzerine uygun yorumlar da barındırmaktadır. Bu durum kısmen modanın kısa ömürlü olmasının da bir nedeni olarak görülmektedir. Ayrıca bir stil “geri dönüşümünde” neden bazı şeylerin farklı olduğunu da açıklamaktadır. Söz konusu bu farklılık Cabrera ve Frederick’e (2012, s. 93) göre kıyafet seçimlerindeki kararların kimi zaman bazı standartları karşılayamadığı hatta giysilerin yetersiz olduğu düşünülse dahi, bu şekilde bile bireylerin çok şık görünebileceğini belirtmekte, moda kavramının da bu anlamda da değerlendirilebileceğini ifade etmektedir. Bilindiği üzere giysiler bir tasarım süreci sonucunda ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla tasarlanan giysilerin her birinin farklı stil, renk, kesim, doku ve kumaştan meydana gelmesi de olağandır. Bu noktada belirli bir standartlaşma olması için Uluslararası Moda Konseyi tarafından giyim stilleri, renkler, kumaşlar ve trendleri önceden belirlenerek sonraki dönemlerde uygulanmaktadır (Sezer vd., 2006, s. 64). Moda, geçmiş dönemlerde olduğu gibi günümüzde de yeniliğe ve değişime devam etmektedir. Moda kavramına farklı bir açıklama getiren Ertürk ‘e (2011, s. 7) göre de moda; doğrudan doğruya bir ürün değil, kültürel referanslara bağlı bir fenomendir ve “sembolik bir ürün” olarak tanımlanabileceğini ifade etmektedir. Bunun yanında, herhangi bir zamanda ortaya çıkmakta ve çeşitli etkenler sebebiyle de değişebilmektedir. Pektaş (2006, s. 14) ise yaşamın her alanında etkin olan moda olgusunun, birçok alanda yeni tarzlar ile yeni tüketim kanalları açmayı içerdiğini ancak moda denilince ilk akla gelenin ise gündemde olan giysiler olduğunu vurgulamaktadır. Ancak modayla ilgili düşünüldüğünde bireylerin yaşlarının, ekonomik güçlerinin, sosyal

statülerinin, yaşam tarzlarının, mesleklerinin, yaşadıkları ülkenin yapısının, coğrafi özelliklerinin, geleneklerinin, bireylerin sosyal ve sanatsal tercihlerinin, dini inançlarının, fiziksel özelliklerinin onların kıyafet seçimlerinde yani giyim tarzlarında etkin olduğu ortaya çıkmaktadır. Nitekim söz konusu faktörler de en az moda kadar insanların giyim tarzlarına yön veren etkenlerdir (Öndoğan ve Öndoğan, 2021, s. 77). Tüm bunlara ek olarak modanın döngüsel bir süreç olduğu da unutulmamalıdır. Kuşkusuz her nesnenin bir formu vardır ancak o formu güzelleştirmek için farklı bir süreç gerekmektedir. Burada altı çizilmesi gereken nokta; belirli bir güzelleştirme süreci yaşanırken modanın kendi başına buyruk bir güzellik anlayışının olmadığıdır. Zira moda herhangi bir işleve sahip olmayan kimi zaman en tuhaf ve hatta en gülünç özellikleri bulunan nesneleri işlemektedir. Baudrillard (2008, s. 80) durumu açıklarken, moda ürünlerinin de başarısının kökeninde akılcılıktan çok daha güçlü bir mantık aracılığıyla akıl dışı görüneni dayatıp kabul ettirebilme özelliği bulunduğu vurgu yapmaktadır. Guiraud modayı, topluluğu belirleyen varıksal biçimler olarak görmüştür. Giyinmek, beslenmek, barınmak, vb gereğinden çok tüketim malı üreten bir toplumda büyük önem kazandığını belirtmiştir. Bu durumda temel işlevini geçerek toplumda birer gösterge olarak görülmektedir (Guiraud, 1994, s. 116). Moda, kısa süreli yenilikler olup insanın kendisini ifade etme biçimlerinden ortaya çıkmaktadır. İnsanın davranışlarıyla, düşünceleriyle, bilgileriyle, yapıtlarıyla kısaca kendini ortaya koyma biçimleriyle de ilgili olmuştur (Sayın, 1994, s. 99). Barthes ise modayı giysiler ile bu giysilerin giyildiği dünyanın bir bileşimi olarak görmektedir. Barthes modanın belirli bir gösterge sistemine sahip olduğunu, bu gösterge sisteminin ise buyruksal yan anlamlar içerdiğine vurgu yapmaktadır. Öyle ki bazı kıyafetlerin işaretsel işlevi olmasına rağmen moda olan kıyafetlerin işlevlerinin arkasına saklandığında dahi kontrast kurulmak çabasına atıf yapmaktadır. İşçi tulumunun işlevselliği ile kokteyl için zorunlu olan siyah takım elbisenin işlevselliğini tartışmaktadır (Barthes, 2021, ss. 282-283). Bu anlamda ikisi de bir zorunluluk barındırırken, takım elbise belirli bir tasarım ve moda izi taşımaktadır. Ancak giysilerin moda olgusunun dışında bütün toplum ve kültürlerde, bir toplumdan diğerine, en yetkin bireysel ve toplumsal özdeşleşme faktörü olduğuna vurgu yapmaktadır. Bunun yanında moda; toplumda cinsiyeti, yaşı, ırkı ve toplumsal mevkii ayırt etmeyi sağlayarak toplumsal kimliğin oluşumunda etkilidir ve bireyin kültürel tercihlerinin göstergesi olmaktadır (Mackenzie, 2017, s. 6). Bu noktada Barthes'a (2021, s. 283) göre kıyafetlerin işlevleri "artık sadece geçişli değil, okunur hale" gelmiştir. Yukarıda verilen tanımların ötesinde altı çizilmesi gereken bir diğer kısım ise bir giysi biçiminin ya da kullanım şeklinin toplumda geniş bir kesim tarafından benimsenmedikçe veya kullanılmadıkça moda olarak tanımlanamayacağıdır. Çünkü belirli bir giysi tarzının moda olabilmesi için geniş bir kesime yayılması ve sonrasında bu kesim tarafından kabul edilmesi gerekliliği bulunmaktadır (Kawamura, 2016, ss. 16-17). Söz konusu sürecin sanayi devrimi kitlesel üretimin artmasıyla birlikte bir ivme kazandığı, hatta geçmişe nazaran kolaylaştığı görülmektedir. Hatta iletişim ve ulaşım tekniklerine ek olarak üretimdeki ilerleme modanın tekrar düşünülmesini gerekli kılmış hatta hazırlanan ürünlerin hızlı dağıtımı modanın etkisini de artırmıştır. Özellikle de II. Dünya Savaşından bu yana söz konusu hızlanmanın büyük bir ivme kazandığı konusunda genel bir konsensüs bulunmaktadır. Gelişen teknolojiler ve değişen toplumsal yaşam döngüsü, bu süreci 20. yüzyılda en yüksek hızına kavuşturmuştur (Davis, 1997, s. 123). Hatta tüketim kültürü, popüler kültür gibi birçok kavram özelinde düşünüldüğünde, moda, belirli bir gruba ait olma, eğlenme biçimi olarak da görülebilmektedir. Moda, toplumların kültürüne göre de giyime farklı şekillerde yansımaktadır. Örneğin, İngilizler, giysilerde süslemeye daha çok önem verirken; Fransızlar, karşılarındaki kişilerin gözünde iyi bir yere sahip olmak için giysilerine önem vermektedir. Doğu kültürüne göre de dikkat çekmeyen giysilerle güzelliklerini gizlemek amaçlanmaktadır. Batıya göre ise, güzelliği vurgulamak için giyinmeye daha özen gösterilmesi gerekliliği anlamlarını taşımaktadır (Barbarosoğlu, 2013, s. 12). Kùltürler arası farklılıkların da birbirini etkileyerek modanın gelişimine katkıda bulunduğu bilinmektedir. Bu durum giyim ve modanın yenilenme ve çeşitlenmesi için süreklilik sağlamaktadır. Bireyleri değişik biçimlerde gösterme amacıyla giysiler anlamlar oluşturmaktadır. Crane'ın belirttiği gibi giysiler ve modaya uygun giyim tarzları bir dizi ideolojik anlamın "taşıyıcısı" ya da "toplumsal gündemleri" olmaktadır. Yöneticilerin bu taşıyıcılığı etkin kullandıkları bilinmektedir. İdeolojik birikimleri giyimlerine de yansımaktadır (Crane, 2003, s. 42). Böylece yönetimdekiler halkın gözünde konuşmaları ve giyimleriyle bütünlük sağlamaktadır. Giyimi ve görünümüyle bireyin etkisi güçlenerek ulaşmak istediği kitleye mesaj vermek kolaylaşmaktadır. Modanın bir iletişim ve direnç aracı olduğu da ön plana çıkmaktadır.

Kraliçe II. Elizabeth'in Biyografisi (1926-2022)

II. Elizabeth (Elizabeth Alexandra Mary Windsor), York Dükü Prens Albert ve Düşesi Elizabeth Bowes-Lyon'un ilk çocuğu olarak 21 Nisan 1926'da Londra'da doğmuştur. II. Elizabeth, İngiliz tarihi ve hukukuna vurgu yaparak özel öğretmenler tarafından eğitilen, aynı zamanda müzik eğitimi alan ve akıcı bir şekilde Fransızca konuşmayı öğrenen bir prenses olarak yetiştirilmiştir. Kız Rehber (Kız İzcilerin İngiliz karşıılığı) olarak eğitim alan ve atlar için ömür boyu bir tutku geliştiren (URL-2) II. Elizabeth, 1947 yılında Prens Philip Mountbatten ile evlenmiş ve bu evlilikten dört çocuk sahibi olmuştur. Gelinliği, fildişi ipekten, kristal taşlar ve 10.000 tohum inci ile süslenmiştir. Essex'teki Braintree'de dokunmuş ve Botticelli'nin Primavera'nın ünlü Rönesans

resminden ilham alınarak 15 metre yıldız desenli bir kuyruk tasarlanmıştır. II. Dünya Savaşı'ndan sonraki "yeniden doğuş ve büyümeyi" sembolize etmektedir. Düğünün savaştan kısa bir süre sonra gerçekleşmesi ve kaynakların kıt olmasından dolayı Kraliçe kendi parasıyla gelinliğin ödemesini yapmak zorunda kalmıştır. Kraliçe, asaletini ve dayanıklılığını göstererek, halkına ve ülkesine olan bağlılığının bir kanıtı olarak gelinliğini satın almak için topladığı kuponlarını kullanmıştır (Rodriguez, 2023). II. Elizabeth, 1952'de babası Kral VI. George'un ölümünden sonra 25 yaşında tahta çıkmıştır. "Sizden önce tüm hayatımın ister uzun ister kısa olsun, sizin hizmetinize adanacağını ilan ediyorum" sözüyle kendini halkına adamaya karar vermiştir. II. Elizabeth'in tahta çıkışı İngiltere'nin imparatorluk statüsünün etkisinin azaldığı ve daha fazla bağımsız ulusun ortaya çıktığı bir zamana denk gelmiştir. Bundan dolayı da kraliçenin bu geçiş anındaki rolü önem taşımıştır çünkü birçok kişi tarafından bir figür olarak görülmüştür. 2 Haziran 1953'te II. Elizabeth'in taç giyme töreni yapılmış ve televizyonda canlı yayınlanan törende ilk hükümdar olmuştur. Taç giyme töreninde kraliçeye giydirilen kutsal giysi (devlet cübbesi), Tanrı karşısında dünyevi ünvanlardan arınmayı simgeleyen "kefen tunik" olarak adlandırılmıştır. Bu elbise kutsanmayı temsilen, tören elbisesi üzerine giyilmektedir. Latince "colobium sindonis" adı verilen kefen tunik, hükümdarın başını ve kollarını geçirebileceği boşlukları bulunan, bazen kolsuz, süslemesi olmayan her hükümdar için özel hazırlanmaktadır (Çetinkaya, 2024). Kraliçe II. Elizabeth'in hükümdarlığa başladığında ilk kıyafetleri kraliyet couture tasarımcısı Norman Hartnell ve daha sonra Hardy Amies tarafından tasarlanmıştır (URL-3). Kraliçenin taç giyme töreninde giydiği tören elbisesi İngiliz moda tasarımcısı Norman Hartnell tarafından çalışılmıştır. Tasarımcı Norman Hartnell, Birleşik Krallık ve Commonwealth'in amblemlerini Kraliçe'nin taç giyme elbisesine altın ve gümüş ipliklerle işlemiştir. En iyi beyaz düşes saten kullanılmış, kafes işi efektiyle işlenmiştir ve tohum incileri, payetler ve kristallerle kaplanmıştır. Hartnell, Birleşik Krallık ve İngiliz Milletler Topluluğu ülkelerini işaret eden çiçek amblemlerinin ortasında, tören sırasında elinin üzerine yaslanabilmesi için eteğin sol tarafına fazladan dört yapraklı bir yonca "iyi bir şans tılsımı" olarak gizli bir ayrıntı olarak eklemiştir. Kraliyet modacı Sir Norman Hartnell, ulusal ve Commonwealth çiçek amblemleriyle zengin bir şekilde işlenmiş en iyi beyaz düşes sateninden bir elbise çalışmıştır. Kraliçenin elbise üzerinde taşıdığı sembollerle İngiltere'nin küresel topluluğuna saygılarını sunduğu anlaşılmaktadır. Elbise yirminci yüzyıl İngiliz modasının en önemli örneklerinden biri olarak görülmektedir. Dizide kullanılan Taç giyme elbisesi için Kraliçe'nin Elmas Jübilesi'nin kutlamasında Swarovski tarafından 2012'de yapılan orijinal elbisenin önceden var olan bir kopyasından yararlanılmıştır (URL-4). Kraliçe II. Elizabeth, 1977'de Gümüş Jübile'sini, 2002'de 50. Yıldönümü olan Altın Jübile'sini, 2012'de Elmas Jübile'sini, 2022'de 70. Yıldönümü olan Platin Jübile'sini kutlamıştır. Kraliçe II. Elizabeth, İngiltere tarihinde Platin Jübile'yi alan ilk hükümdar olmuştur. II. Elizabeth görevinden vazgeçmeyi düşünmeyip tahttan çekilmeyi planlamamış bunun yerine yaşlandıkça görevlerinin çoğunu Prens Charles üstlenmiştir. Hükümdarlığı süresince birçok ülkeyi gezerek, devlet başkanı ziyareti yapmıştır. II. Elizabeth, 70 yıl 214 günlük saltanatı ile Birleşik Krallık'ın en uzun süre tahtta kalan ve aynı zamanda da tarihte en uzun süre hüküm süren kadın hükümdar unvanlarını almıştır. İngiliz hükümdarları arasında en uzun görev süresine sahip olan kraliçe 8 Eylül 2022'de 96 yaşında vefat etmiştir.

İngiltere Kraliyet Giysi Kuralları

Devlet Başkanı ve İngiliz Milletler Topluluğu Başkanı olarak, Kraliçe'nin kıyafetlerinin dini ve diplomatik sözleşmelere uygun olmasına özen gösterilmiştir. Bazı topluluklar, renk ve motif yoluyla ev sahibi uluslara ücretsiz mesajlar ileterek, ince ancak göze çarpan diplomasi geçişleri haline gelmiştir. Kraliçe, yalnızca İngiliz tasarımı giysiler giyen tek İngiliz kadın hükümdardır ve bu, Majestelerinin gardiobunun ayırt edici özelliği haline gelmiştir (URL-5). Hükümdar olarak protokole uygun giyim çeşidi ve davranışları benimsemiştir. Protokol; devlet ve kamu kurumlarının resmî törenlerde, toplantılarda, davetlerde ve ziyaretlerde uyguladıkları sıra düzeni, oturma planı, kıyafet seçimi, hitap şekli gibi davranış kuralları anlamına gelmektedir. Kişilerin ve kurumların sağlıklı iletişimlerinin temelini oluşturan bu kurallara uyulması; nezaket açısından bir gereklilik, protokol açısından ise bir zorunluluktur. Özellikle toplantılarda, davetlerde ve resmî törenlerde protokol kurallarına uymak devletin, kurumun ve kişinin saygınlığını korumak için hem önemli hem de gereklidir (Yıldız ve Demir, 2023). Tarihi geçmişe bakıldığında, kraliyet ailesinin moda üzerinde önemli etkisi olduğu görülmektedir. Beyaz gelinlik ilk defa bir İngiliz olan, 1499 yılında XII. Louis ile evlenen Anne tarafından giyilmiş olsa da günümüz gelinliklerine benzer modelde ilk beyaz gelinliği giyen 1854'te Prens Albert ile evlenen Kraliçe Victoria olmuştur. Bu durum olana kadar kadınlar düğün sonrası günlük hayatta da giyebilecekleri geleneksel olarak mavi veya pembe ya da sevdiği herhangi bir renkten gelinlik tercih etmiştir. Geliri çok düşük olanlar uzun süre giyebilmek amacıyla siyah rengi tercih etmiştir. Siyah rengin cenaze ve yas döneminde giyilmesi Kraliçe Victoria tarafından başlayan gelenek olmuş ve tüm dünyaya yayılmıştır (Ökten, 2020, s. 106). II. Dünya Savaşı'nın olumsuz etkileri giysilerde ve modada da görülmüştür. Savaşın etkisi ile giyim alanında da malzeme sıkıntısı görülmüştür. Savaş sonrasında süslü ve gösterişli desenlere karşı bir tepki oluşmaya başlamıştır ve kadınlar tek tip giyinmiştir. Kumaş karnesi dönemi bittikten sonra etekler kabarık ve uzun olmaya başladı (Udale, 2014, s. 18). 1943 yılında İngiltere de başlatılan ve o

dönemde modayı etkileyen “Make, Do and Mend”adlı kampanyası ile kıyafetlerin uzun süre giyilebilirliği savunulmuş, ekonomik düzeyleri düşük ailelerde uygulanan bu moda hareketi varlıklı aileler arasında trend olmuş, basın kampanyayı desteklemesiyle okuyuculara öneriler sunulmuş, halk bilinçlendirilmiştir (Dereboy, 2008, s. 76). Moda tasarımcısı Norman Hartnell’in, anne kraliçe için tasarladığı “Beyaz Gardırop” koleksiyonu popüler olmuştur ve yeni “Viktoria Tarzına Dönüş” ün yayılmasında rol oynayarak Paris moda evleri tarafından da taklit edilmesini sağlamıştır. Fakat İkinci Dünya Savaşının araya girmesiyle tutumluluk ve kullanışlılık gerektirmesi bu yeni tarzı duraklatmıştır (Mackenzie, 2017, ss. 82-83). Bu durum Kraliyet ailesinin seçtiği tarzı ve giyimiyle modaya etki ettiği sonucunu göstermektedir. Norman Hartnell, İngiliz modasının önde gelen tasarımcılarından olup Kraliçe II. Elizabeth’in elbiseleri, taç giyme töreni giysisi ve gelinliğinin mimaridir. Kraliyet kadınları için açık bir moda ifadesi yaratmadan kendi kişisel tarzlarını yansıtan şık, basit bir görümün yaratmıştır. At binerken ve ava çıktığında mutlaka eşarp takan kraliçe, genellikle pantolon bazen de ekoseli etek tercih etmiştir. Giydiği tüm giysileri broşlarla süsleyen kraliçe kraliyet geleneklerinden ötürü mutlaka eldiven giymiştir. Özellikle son 30 yıldır inci kolye, renkli palto, broş, eldiven ve el çantası Kraliçe’nin giyim tarzının ana hatlarını oluşturmuştur. Kraliyet ailesi üyelerinin uymaları gereken stil kuralları vardır, bunlar:

- Resmi etkinliklerde her an el sallamaya, el sıkışmaya ve halkı selamlamaya hazır olmak için çantalarını sol ellerinde taşımaları gerekiyor.
- Etek ve elbiselerin boyunun diz hizasında olması gerekiyor.
- Bir Kraliyet düğünü öncesinde gelinliğin Kraliçe tarafından onaylanması gerekiyor.
- Renkli ojelere izin verilmiyor.
- Kraliyet ailesindeki erkek çocukların belirli bir yaşa gelene kadar resmi etkinlikler ve portreler için hep şort giymeleri gerekiyor.
- Resmi bir kural olmasa da Kraliyet Ailesi’ndeki kadınların ten rengi külotlu çorap giymeleri tercih ediliyor.
- Kraliyet üyelerinin seyahat ederken her daim yanlarında siyah bir “yas” kıyafeti bulundurmaları gerekmektedir (URL-6).

Moda tasarımcılarına göre, benzersiz giyinme stiline olan ısrarı, yalnızca onun kararlı ve güçlü kişiliğini vurgulamaktadır, Bireylerin giyinme, tarzı sözsüz iletişimin etkili bir biçimi ve izlenim yönetimi için güçlü bir araçtır. Bir siyasi veya kamusal şahsiyetin giyim tarzı sahip olabileceği çeşitli nitelikleri aktarabilir: güç, otorite, sadakat, muhafazakarlık, alçakgönüllülük, ikiyüzlülük, cüret, kararlılık (Babayan, 2020, ss. 47-50). Bu bağlamda Kraliçenin elbise seçimlerinde kişisel tarzını yansıttığı bilinmektedir. Bu durum hayatı boyunca geliştirdiği çok güçlü bir stil anlayışıyla aynı zamanda bir dünya lideri olarak statüsünü iletmesine de yardımcı olmuştur. Kraliçe, genellikle doğru taç, kuşak, eldivenler ve mücevherler ile kristaller veya payetlerle süslenmiş uzun kollu elbiseler giymiştir. Kraliçenin taç giyme töreninden sonraki gardırobu, ülkesinin lideri olarak rolüne dair sahip olduğu derin anlayışı yansıtıyordu. Bunu göz önünde bulundurarak, klasik, temiz çizgileri, şık ve zarif, ancak trend belirleyici olması gerekmeyen görünimleri tercih etti. Silüetleri ve etek çizgileri daha muhafazakâr tarafta olsa da Elizabeth, canlı renkler ve baskılarla şapka, eldiven ve cüzdan gibi aksesuarlar ile kendini ifade etmenin başka yollarını bulmuştur (Lang, 2022). II. Elizabeth kıyafet tercihlerinde özellikle aynı renk tonlarındaki kumaşlardan giysilerini, şapkalarını ve şemsiyelerini uyum içinde tercih etmiştir. Bu şekilde stilini kendisiyle özdeşleştirip moda dünyasına da ilham olmuştur. Neon yeşil, turuncu, mor gibi baskın ve ayırt edici renk tercihleri yapmasının nedenlerinde modanın yanı sıra güvenlik faktörü de bulunmaktadır. Topluluk içinde, kalabalık olan yerlerde kraliçenin kolaylıkla fark edilebilirliği amaçlanmıştır. Çanta ve ayakkabı seçiminde siyahı tercih etmesiyle ikonik görüntüsünü tamamlamayı tercih etmiştir. (Akpamuk, 2022, s. 60). Kraliçe kıyafetlerini bir iş aracı olarak görerek, sadece halkıyla bağlantı kurmak için değil, aynı zamanda ulusal ve uluslararası diplomasinde stratejik bir silah gibi kullanmıştır (Mulvagh, 2022).

The Crown Dizisi

The Crown, Netflix için Left Bank Pictures ve Sony Pictures Television tarafından 2016’da yayınlanmaya başlanan, 2023’te final yapan tarihi bir drama dizisidir. Dizi 6 sezon 60 bölüm sürmüştür. Kraliçe II. Elizabeth’in saltanatı, siyasi ve kişisel olayları da içermektedir. Peter Morgan tarafından yazılan ve II. Dünya Savaşı ardından İngiltere’nin karışık siyasi döneminde tahta geçen Kraliçe II. Elizabeth’in tahttaki ilk yıllarına değinen dizide, siyasi rekabetler, Kraliyet aile içi olaylar anlatılmaktadır (URL-7). The Crown’un 1947-1955 yılları arasında geçen birinci sezonu, 1957-1964 yıllar arası ikinci sezonu oluşturmaktadır. Televizyonda yayınlanan ilk taç giyme törenine de yer verilen dizide, taç giyme töreni sahnesinde orijinal görüntülerden bazıları da kullanılmıştır (URL-8).

Araştırmanın Yöntemi

The Crown dizisinin ilk iki sezonunda II. Elizabeth tarafından giyilen kıyafetlerin çözümlendiği bu çalışmada yöntem olarak tarama modeli uygulanmıştır. Bilindiği üzere tarama modelleri, geçmişte olan veya günümüzde de varlığı devam eden durumu var olduğu haliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir, araştırmanın konusu olarak seçilmiş olan olayı, nesneyi, bireyi herhangi bir değişiklik yapmadan, olduğu gibi gözlemleyebilmek önemlidir (Karasar, 2009, ss. 77-183). Tarama modeli ile desenlenen çalışmada, The Crown dizisinin ilk iki sezonunda yer alan ve Kraliçe II. Elizabeth tarafından giyilen kostümlere odaklanılmış ve bu kıyafetlere dair literatürdeki bilgilere de erişilmiştir. Ayrıca araştırmanın evrenini; The Crown dizisinin II. Elizabeth için tasarlanan kostümleri, örneklemi ise dizinin birinci sezonunun ilk iki bölümünde yer alan kraliçe tarafından giyilen tüm kostümler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde farklı metotların kullanıldığı bilinmektedir. Bu çalışmada da amaca ulaşabilmek adına “yargısal örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. Yargısal örnekleme yöntemi, uzman kişi veya bilirkişinin konu hakkında özel bilgisini ve yargısını kullanmasıyla temsilci olma varsayımını taşıyan elemanların vasıtasıyla çalışılmaktadır (URL-9). Yargısal örnekleme, araştırmacı konusuna göre ihtiyacı olan bilgileri iyi bir şekilde elde etmek için gözlem birimlerinin örnekleme seçilmesi anlamına gelmektedir. Birimler araştırmanın evreninden gelişigüzel seçilmeyip, belli başlı bazı özelliklerinden, kriterlerinden dolayı ve araştırmacının kendi kararına göre seçilir. Araştırmacı aynı zamanda kendi sağduyusuna göre de seçim yapabilmektedir (Karabey, 2020, s. 164). Dolayısıyla çalışma içinde bu örneklem yönteminin seçilmesi doğru olarak kabul edilmiştir. Diziyi dair yapılan inceleme sonrasında örneklem için Kraliçe II. Elizabeth’in giysilerinden, The Crown dizisinde yeniden canlandırılmış olan kraliçenin ikonik kıyafetleri incelemeye alınmıştır ve çalışmaya dahil edilmiştir. Giysilerin seçimlerindeki bu kararlar; alan uzmanlığı dahilinde amaçlı olarak yapılmıştır. Yine çalışmada kullanılan bir diğer yöntem olan literatür taraması kapsamında çalışmaya dair kitaplar, internet üzerinden olan kaynaklar, web siteleri, makaleler, görseller incelenip taranarak bilgiler elde edilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında giysileri incelemek için giysi inceleme formu oluşturulmuştur ve bu form ile dizide yer alan kıyafetlere dair inceleme yapılmıştır. Giysilerde incelenen öğeler; yaka çeşitleri, kol çeşitleri, kapama çeşitleri ve kapamada kullanılan materyal çeşitleri, kol yırtmaç çeşitleri, kol ucu özelliği, model form özellikleri, süsleme özellikleri, model kesim özelliği, model özelliği, cep çeşitleri, renk-valör özelliği, kumaş özelliği, desen özelliği, aksesuar çeşitleri olarak başlıklar halinde belirtilmiştir. Giysi inceleme formunda bulunan niteliklere uygun özellikler formda gerekli yerlerde X ile işaretlenerek tüm veriler bulgular bölümünde verilmiştir. Araştırmada Kraliçe II. Elizabeth hakkındaki bilgilere ve giyim tarzı ile ilgili görsellere internet üzerinden ulaşılmıştır. Görüntünün resmi alınarak inceleme yapıldığından dolayı, giysilerden düzgün, net, giysi özellikleri görülebilen görüntülere sahip olanlara yer verilmeye çalışılmıştır. Tarama yöntemi ile elde edilen veriler ışığında görseller incelenmiş ve özellikleri detaylı bir şekilde belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma Kraliçe II. Elizabeth’in The Crown dizisinin birinci sezona ait 1. ve 2. bölümünde giymiş olduğu giysilerin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

Bulgular ve Değerlendirme

Araştırmanın verileri için; The Crown dizisinde Kraliçe II. Elizabeth’in giydiği giysilerden faydalanılmıştır. Giysileri incelemek için “Giysi İnceleme Formu” oluşturulmuştur. Dizide yer alan giysiler hazırlanan giysi inceleme formlarındaki detaylı bilgilere göre incelenmiştir. Verilerin elde edilmesinde giysilerin dizideki görsellerinden faydalanılmıştır. Yargısal örnekleme yöntemiyle belirlenen görsellerden The Crown dizisinde yeniden canlandırılmış olan kraliçenin ikonik kıyafetleri incelemeye alınmıştır. Çalışmada kullanılan giysi inceleme formunda; yaka çeşitleri, kol çeşitleri, kol ucu özelliği, kol yırtmaç çeşitleri, model form özellikleri, süsleme özellikleri, kapama çeşitleri, kapamada kullanılan materyal çeşitleri, model kesim özelliği, model özelliği, cep çeşitleri, kumaş özellikleri, desen özellikleri, aksesuar çeşitleri, renk, valör özellikleri gibi ayrıntılara yer verilmiştir. Dizideki kostümler bu başlıklara göre değerlendirilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda elde edilen veriler giysi resimlerinden, model analizlerinden, giysi inceleme formlarından oluşmaktadır. Kraliçe II. Elizabeth’in gelinliği, taç takma tören cübbesi, taç takma tören elbisesi, Başkan Kennedy ailesini davet ettiği baloda giydiği elbise incelemeye alınmıştır. Kostümler tarihi sıralamaya göre incelemeye alınmıştır. İncelenen kostümlere dair giysi inceleme formları ve kostüme dair bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Resim 1-2.

Kraliçe II. Elizabeth'in Gelinliği (1947), (URL-5, Erişim Tarihi: 10.02.2021)

Resim 1-2 'de Kraliçe II. Elizabeth'in gelinliği yer almaktadır. Gelinliğin II. Dünya Savaşı sonrası döneme denk gelmesiyle, Kraliyet gelinliği ülke ekonomisinin etkisiyle Prenses Elizabeth'in kumaş ve malzemesi giyim karnesiyle alınmış ve seçilen modelde fazla kumaş sarf edilmemesine dikkat edilmiştir. Giysi inceleme formuna göre incelendiğinde, gelinliğin simetrik formda olduğu, yaka oyuntusundan bele kadar göğüs üzerinden geçen kup ve kup yanında pens çalışılmıştır. Bu şekilde modelin vücuda tam oturması sağlanmıştır. Yakasının kare/köşegen yaka olup, yaka çevresi ve yakadan ön ortasına doğru boncuk işlemeli süslemeler yapıldığı görülmüştür. Boncuk işlemlerde çiçek ve yaprak görselleri ve yaka etrafında oymalı biçimde şerit halinde boncuk işlemleri mevcuttur. Kolları uzun, takma kollu, iki parçalı, kolu saran bir modeldir. Kollarının bilek hattını tam kavramış olduğu, inci düğmeler ile düz kapama çalışıldığı görülmüştür. Kol uçlarında da yaka çevresinde olduğu gibi boncuk işlemleri ile süslemeler yapılmıştır. Bel hattından itibaren etek uçlarına doğru genişlik verilmiştir, etekleri çok kabarık değildir. Gelinliğin boyu yere kadar uzanmaktadır. Bel hattı hafif düşük "V" şeklindedir, belin ince görünümüne dikkat çekilmiştir. Dokuma kumaş, tek renk, beyaz, parlak olan gelinliğin süslemesinde bitkisel motifli nakışlar, dantel, inci ve kristal kullanıldığı görülmüştür. Kapaması arka ortasından çalışılmış, kapama materyali olarak düğme kullanılmıştır. Gelinliğin duvağından itibaren kuyruk kısmı bütün çalışılmış ve uzun tutulmuştur. Duvağında ısıtılı gelin tacı ile bütünlük sağlanmıştır. The Crown dizisi için orijinaline dayanarak Kraliçe'nin gelinliğinin çalışıldığı görülmektedir. Gelinlik model seçimine bakıldığında modelin zamansız olması ve her dönem tercih edilebilir özellikte tasarlandığı görülmektedir.

GIYSİ İNCELEME FORMU-1									
Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sifir Yaka	Kolsuz	Yakma kol	X	Düz Pili	Klasik Kesim		
		V Yaka		Bü parçalı kol	X	Pilkapı	Dik köşegen Kes.		
		Kare Yaka		Üstü büt. uzun kol		Pilaskıy	V Kesim		
		U Yaka		Altı büt. uzun kol		Kantırpili	A Kesim		
		Oval Yaka		Kısa kol		Birgö	Vane Kesim		
		Kayık Yaka				Volan	Düz Kesim		
		Köşegen Yaka	X						
		Hakim Yaka							
		Ayaklı							
		Oyuncuk Yk.							
Tutun Yaka	Tutun Yaka	Ayaklı Bebe Yk.							
		Ata Yaka							
		Şemsiye Yaka							
		Bebe Yaka							
		Bahçe Yaka							
		Dik Yaka							
		Düa Dönen							
		Dik Yk.							
		Dağ Yaka							
		Düa Dönen Dağ							
Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Huni Yaka							
		Mediata Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
Belinden Üstü Yaka	Belinden Üstü Yaka	Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Kapşon Yaka							
		Volan Yaka							
		Drape Yaka							
		Bedensinden Ayrı Olarak Haz. Yk.							
		Bütün Renkler							
Renk	Renk	Sıcak Renkler							
		Soğuk Renkler							
		Noir Renkler	X						
		Ton							
		Mali							
		Parlak	X						
		Kararmış							
Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sifir Yaka	Kolsuz	Yakma kol	X	Düz Pili	Klasik Kesim		
		V Yaka		Bü parçalı kol	X	Pilkapı	Dik köşegen Kes.		
		Kare Yaka		Üstü büt. uzun kol		Pilaskıy	V Kesim		
		U Yaka		Altı büt. uzun kol		Kantırpili	A Kesim		
		Oval Yaka		Kısa kol		Birgö	Vane Kesim		
		Kayık Yaka				Volan	Düz Kesim		
		Köşegen Yaka	X						
		Hakim Yaka							
		Ayaklı							
		Oyuncuk Yk.							
Tutun Yaka	Tutun Yaka	Ayaklı Bebe Yk.							
		Ata Yaka							
		Şemsiye Yaka							
		Bebe Yaka							
		Bahçe Yaka							
		Dik Yaka							
		Düa Dönen							
		Dik Yk.							
		Dağ Yaka							
		Düa Dönen Dağ							
Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Huni Yaka							
		Mediata Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
Belinden Üstü Yaka	Belinden Üstü Yaka	Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Kapşon Yaka							
		Volan Yaka							
		Drape Yaka							
		Bedensinden Ayrı Olarak Haz. Yk.							
		Bütün Renkler							
Renk	Renk	Sıcak Renkler							
		Soğuk Renkler							
		Noir Renkler	X						
		Ton							
		Mali							
		Parlak	X						
		Kararmış							
Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sifir Yaka	Kolsuz	Yakma kol	X	Düz Pili	Klasik Kesim		
		V Yaka		Bü parçalı kol	X	Pilkapı	Dik köşegen Kes.		
		Kare Yaka		Üstü büt. uzun kol		Pilaskıy	V Kesim		
		U Yaka		Altı büt. uzun kol		Kantırpili	A Kesim		
		Oval Yaka		Kısa kol		Birgö	Vane Kesim		
		Kayık Yaka				Volan	Düz Kesim		
		Köşegen Yaka	X						
		Hakim Yaka							
		Ayaklı							
		Oyuncuk Yk.							
Tutun Yaka	Tutun Yaka	Ayaklı Bebe Yk.							
		Ata Yaka							
		Şemsiye Yaka							
		Bebe Yaka							
		Bahçe Yaka							
		Dik Yaka							
		Düa Dönen							
		Dik Yk.							
		Dağ Yaka							
		Düa Dönen Dağ							
Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Huni Yaka							
		Mediata Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
Belinden Üstü Yaka	Belinden Üstü Yaka	Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Kapşon Yaka							
		Volan Yaka							
		Drape Yaka							
		Bedensinden Ayrı Olarak Haz. Yk.							
		Bütün Renkler							
Renk	Renk	Sıcak Renkler							
		Soğuk Renkler							
		Noir Renkler	X						
		Ton							
		Mali							
		Parlak	X						
		Kararmış							
Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sifir Yaka	Kolsuz	Yakma kol	X	Düz Pili	Klasik Kesim		
		V Yaka		Bü parçalı kol	X	Pilkapı	Dik köşegen Kes.		
		Kare Yaka		Üstü büt. uzun kol		Pilaskıy	V Kesim		
		U Yaka		Altı büt. uzun kol		Kantırpili	A Kesim		
		Oval Yaka		Kısa kol		Birgö	Vane Kesim		
		Kayık Yaka				Volan	Düz Kesim		
		Köşegen Yaka	X						
		Hakim Yaka							
		Ayaklı							
		Oyuncuk Yk.							
Tutun Yaka	Tutun Yaka	Ayaklı Bebe Yk.							
		Ata Yaka							
		Şemsiye Yaka							
		Bebe Yaka							
		Bahçe Yaka							
		Dik Yaka							
		Düa Dönen							
		Dik Yk.							
		Dağ Yaka							
		Düa Dönen Dağ							
Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Bü. Ka. Bel. Çö. Rir. Ka. Tak. Yaka	Huni Yaka							
		Mediata Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
Belinden Üstü Yaka	Belinden Üstü Yaka	Düa Dönen Dik							
		Dik Yaka							
		Erkek Yaka							
		Sol Yaka							
		Amerikan Yaka							
		Kapşon Yaka							
		Volan Yaka							
		Drape Yaka							
		Bedensinden Ayrı Olarak Haz. Yk.							
		Bütün Renkler							
Renk	Renk	Sıcak Renkler							
		Soğuk Renkler							
		Noir Renkler	X						
		Ton							
		Mali							
		Parlak	X						
		Kararmış							
Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sifir Yaka	Kolsuz	Yakma kol	X				

Resim 3-4.

Kraliçe II. Elizabeth'in Tören Cübbesi (1953), (URL-5, Erişim Tarihi: 10.02.2021)

Resim 3-4'te Kraliçe II. Elizabeth'in, taç giyme töreni için giydiği devlet cübbesi (elbisesi) görülmektedir. "Colobium Sindonis" adı verilen düz beyaz keten bir cübbe kral ve kraliçelerin kutsal yağ ile vaftiz edilmesi amacıyla törende giyilmektedir. Saf beyaz Colobium Sindonis elbise, önden bir önlük gibi arkaya tutturulmuştur. Eşit büyüklükte düğmeler ve büyük ilikler eklenmiştir. Giysi inceleme formuna göre incelendiğinde elbisenin simetrik formda olduğu görülmektedir. Elbisenin yakasının oyuntulu bir yaka olduğu fakat inceleme formunda yer almayan kalp yaka olduğu görülmektedir. Kolu kısa takma kolludur, kol ucunda kol bandı çalışılmıştır. Kol bandında dikilmiş düz yatay pililer bulunmaktadır. Bedenin üzerinde ayrı çalışılmış "V" şeklinde bir takma üst yaka/roba görülmektedir, kol bandındaki dikilmiş düz pililerin modeliyle bağlantılı çalışılmıştır. Bu giyside bel çizgisi doğal yerindedir. Çok dar olmayan vücut çizgilerini belirten bir modeldir. Bel hattında yatay, geniş korsaj çalışılmıştır. Korsaj, dikilmiş düz yatay pililerden oluşmaktadır. Bedenin vücuda tam oturduğu görülmektedir. Bel hattından itibaren etek kısmı pilisoley pili çalışılmıştır. Elbisenin etek ucu pililerin de etkisiyle oldukça geniştir ve hacimli görünmektedir. Elbisenin kumaşı dokuma olup tek renklidir. Kumaş rengi soğuk renk, beyaz ve mattır. Beyaz, birliğin ve saflığın sembolüdür, masumiyeti, açıklık ve şeffaflığı belirtmektedir. Kraliçe'nin taç giyme töreninde elbisesi üzerine, Coronation elbisesinin arkasında fermuar bulunmaktadır. Böylece kraliyet töreninde çıkabilecek sorunlar için detaylı önlemler alınmıştır. Bu beyaz giysiyle hükümdarın manevi bir temizliğe eriştiği, Tanrı'nın huzurunda çıplak olduğu temsil edilmektedir. Başpiskopas tarafından kutsal yağ ile yağlandığında insan üstüne dönüştüğüne inanılır ve kutsallıkla doğrudan bağ kurulmuş olur. Hükümdarın elleri, göğsü ve başı kutsal yağ ile kutsanarak Tanrıya bağlanmış olunur, Tanrı'nın ona güç vermesi dileğinde bulunulur. Taç giyme töreninin en önemli amacı kutsanmak olarak bilinmektedir.

GIYSİ İNCELEME FORMU-2									
Yaka Çeşitleri	Yaka Yaka	Sıfır Yaka		Kobuz		Düz Pili	X	Klasik Kesim	
		Yaka	X	Takma kol	X	Pilisoley		Dikdörtgen Kes.	
		Kare Yaka		İki parçalı kol		Pilisoley	X	V Kesim	
		U Yaka		Üstü büz, uzun kol		Kamursuz		A Kesim	
		Oval Yaka		Altı büz, uzun kol		Buzlu		Vazo Kesim	
		Kayık Yaka		Kısa kol	X	Volan		Düz Kesim	
		Köşegen Yaka		Kol üst. büz, kısa kol		Biye		Geniş Kesim	
		Hakim Yaka		Kol altı büz, kısa kol		Pens		X Kesim	X
		Ayaklı		Karpuz kol		Roba		Düğürlü	
		Görselleştirilebilir		Volan kol		Deape		Simetrik	X
Tüken Yaka	Tüken Yaka	Ata Yaka		Volan kol		Korsaj		Asimetrik	
		Sömizliye Yaka		Düğürlü kol		Kap	X	Etek ucu dar	
		Böbe Yaka		Japonu kol		Furfa		Etek ucu geniş	X
		Bahriye Yaka		Yarasa kol		Vatka		Etek ucu düz	
		Dik Yaka		Kimono kol		Dantel/ Fisto		Apilike Çep	
		Dış Dönen		Raglan kol		Nakış		Kapaklı İlik Çep	
		Dekele		Basit Manetli		Pul Boncuk		İlik Çep	
		Bag Yaka		Geniş Manetli		Hare/ Serit		Yan dikiyen	
		Dış Dönen Bag Yaka		Kapaklı Manet		Biye		Aslan Çep	
		Huni Yaka		Kol bandı	X	Til		Peto Çep	
Bir Ka. Bol. Çi. Bir. Ka. Tük. Yaka	Bir Ka. Bol. Çi. Bir. Ka. Tük. Yaka	Mediste Yaka		Ribarun		Haskı		Körfektli Çep	
		Erkek Yaka		Furfa		Tüy/ Otriş		Fletn Çep	
		Sal Yaka		Biye		Pudul		Dokuma Kumaş	X
		Amerikan Yaka		Volan		Kurdele		Örne Kumaş	
		Dış Dönen Dik Yaka		Buzlu		Hirt		Yapıdırma Kumaş	
		Dile Yaka		Düz Katlama		Düğme		Dokumaz Yüzey	
		Erkek Yaka		Basit Kol Yırmaç		Çiçit		Kapitone Kumaş	
		Sal Yaka		Biyeli Kol Yırmaç		Kopça		Deri	
		Amerikan Yaka		Aparatun Kol Yır.		Zincir		Kürk	
		Kapiton Yaka		Kemer		Buguk		Nano Kumaş	
Beden Çi. Yaka	Beden Çi. Yaka	Volan Yaka		Toka		Çiti		Dantel	
		Deape Yaka		Sapka		Fermuar	X	Triko	
		Bedenden Aynı Olarak Üz. 3/4	Jubo	Hazır Çiçekler		Düz Kap. (Tek sıra düğmeli)		Tek renk	X
		Sıcak Renkler		Çanta		Kauzuz Kapama (Çift sıra düğmeli)		Çizgili	
		Sıcak Renkler		Hroş		Asimetrik Kap.		Boyama Çizgili	
		Sıcak Renkler		Dokuman Fiyon		Çizli Pat		İzme çizgili	
		Sıcak Renkler		Klips		Düz Pat		Üçgenli	
		Sıcak Renkler		Edirven		Yarım Pat		Pantilyeli	
		Sıcak Renkler		Eğarp / Palar				Geometrik desenli	
		Sıcak Renkler						İkiz desenli	
Renk	Renk	Sıcak Renkler						Pul Payet	
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
Vücut	Vücut	Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							
		Sıcak Renkler							

GIYSİ İNCELEME FORMU-3

Yaka Çeşitleri	Yaka Çeşitleri	Sıfır Yaka	Kolsuz	Düz Pili	Klasik Kesim
		V Yaka	Takma kol	Pilikage	Dikdörtgen Kes.
		Kare Yaka	İki parçalı kol	Pilisoley	V Kesim
		U Yaka	Üstü büz. uzun kol	Kanunpili	A Kesim
		Oval Yaka	Altı büz. uzun kol		Vazo Kesim
		Kayık Yaka	Kısa kol		Dar Kesim
		Köşegen Yaka			
		Hakim Yaka			
Takım Yaka	Takım Yaka	Ayaklı		Biye	Geniş Kesim
		Gömlek Yık.		Pens	X Kesim
		Ayaklı Bebe Yık.		Roba	Diğer(...)
				Drape	Simetrik
		Ata Yaka		Nervür	
		Şömriye Yaka		Korsaj	Asimetrik
		Bebe Yaka		Kup	Etek ucu dar
		Bahriye Yaka		Fırfır	Etek ucu geniş
		Dik Yaka		Vatka	Etek ucu düz
		Dışa Dönen		Dantel/ Fisto	Aplike Cep
Bir Ks. Bed. Çk. Bir Ks. Tak. Yaka	Bir Ks. Bed. Çk. Bir Ks. Tak. Yaka	Basit Manşetli	Pul Boncuk		İlik Cep
		Geniş Manşetli	Harç/ Serit		Yan dikişten
		Kapaklı Manşet	Biye		Açılan Cep
		Kol bandlı	Tül		Peto Cep
		Erkek Yaka	Baskı		Körükli Cep
					Fleto Cep
		Şal Yaka	Tüy/ Otrış		Dokuma Kumaş
		Amerikan Yaka	Püskül		Örme Kumaş
			Kurdele		Yapıştırma Kumaş
			Birrit		Dokumasız Yüzey
Bedenden Çıkan Yaka	Bedenden Çıkan Yaka	Dışa Dönen Dik Yaka	Düğme		Kapitone Kumaş
		Dik Yaka	Çiçit		Deri
		Erkek Yaka	Kopça		Kürk
		Şal Yaka	Zincir		Nano Kumaş
		Amerikan Yaka	Bağcık		Dantel
		Kapüşon Yaka	Çiçit		Triko
		Volan Yaka	Fermuar		Tek renk
		Drape Yaka			
Bedenden Aynı Olarak Haz. Yık.	Bedenden Aynı Olarak Haz. Yık.	Jabo	Düz Kap. (Tek sıra düğmeli)		Çizgili
			Kruvaze Kapanma (Çift sıra düğmeli)		Boyuna Çizgili
			Asimetrik Kap.		Enine çizgili
			Gizli Pat		Ekoseli
			Düz Pat		Puantiyeli
			Yarım Pat		Geometrik desenli
					Bitkisel desenli
					Pul Payet
					Diğer Desen
Rak	Rak	Sıcak Renkler			
		Soğuk Renkler			
		Nötr Renkler			
Valör	Valör	Ton			
		Mat			
		Parlak			
		Kontrast			

Resim 5-6.

Kraliçe II. Elizabeth'in Tören Elbisesi (1953), URL-4, Erişim Tarihi: 13.04.2021

Resim 5-6 'da Kraliçe II. Elizabeth'in, 1953'te Taç giyme törenine özel hazırlanmış, ikonik giysilerinden biri olan elbisesi görülmektedir. Taç giyme töreninde, bu elbisenin üzerine kefen tunik giysisi giyilmektedir. Taç giyme töreninde giyilen replika elbise, İngiliz Milletler Topluluğu ülkelerinin temsil eden amblemlerle süslenmiştir. İngiliz Milletler Topluluğu ülkelerinin amblemleri arasında İngiltere'nin Tudor gülü, İskoç devedikeni, Gal pırasa ve Avustralya wattle çiçeği sazlarının tamamladığı İrlanda yoncası bulunmaktadır. Kanada'nın akçaağaç yaprağı, Yeni Zelanda eğrelti otu, Güney Afrika'nın proteası, Hindistan için inci bir lotus çiçeği, Seylan ve Pakistan'ın buğdayı, pamuk ve jüt için ikinci bir yanardöner lotus çiçeği. Kraliçe ve bir lider olarak, Birleşik Krallık ile İngiliz Milletler Topluluğu'nda yer alan ülkelere ait çiçek motifleri elbiseye işlenmiş, çiçek motiflerinin arasına, tören sırasında elini tutması için eteğin sol tarafına şans için fazladan dört yapraklı bir yonca eklenmiştir. Giysi inceleme formuna göre incelendiğinde elbisenin simetrik formda olduğu, yakasının köşegen olup kalp yaka görünümlü olduğu, kolunun kısa takma kol olduğu, kol ucunda kol bandı çalışıldığı görülmektedir. Bedende kuplar ile vücuda oturan bir model oluşturulmuştur. Bel hattından itibaren etek ucuna doğru geniş çalışılmıştır ve etek ucu oldukça geniştir. Elbisenin kumaşı dokuma, kumaş rengi soğuk krem rengi ve parlaktır. Elbisenin kesimi "X" kesimdir. Çiçek desenlerinin yeşil, pembe ve sarı gibi parlak renklerle işlendiği görülmektedir. Elbisenin üzerindeki motifler ışıltılı bir etki ile yaratılmak istenmiştir. Süslemesinde pastel renkli ipekler, inciler, elmaslar, soluk ametistler, altın kristaller, altın ve gümüş külçe ve payetlerle işlendiği görülmektedir. Kafes işi etkisi yaratmak için tohum incileri ve kristallerle kaplanmıştır. Elbise, en iyi beyaz düşes saten kumaştan dikilmiştir. Tören elbisesi, üzerinde temsil ettiği tüm ülkelerin sembollerini taşıyarak özüne sahip çıkan güçlü bir ifadeyle giyim stilinde önemli bir etki yaratmaktadır.

Resim 7-8.

Kraliçe II. Elizabeth 'in Kraliyet Tören Elbisesi (1957), (URL-5, Erişim Tarihi: 10.02.2021)

Resim 7-8’de gösterilen elbise giysi inceleme formuna göre incelendiğinde kolsuz, tek omuz çalışıldığı ve asimetrik bir yaka açıklığının olduğu görülmektedir. Elbisenin vücudu sarması için kup çalışılmıştır. Kup üzerinde farklı bir renk çalışılmış pilili bir ikinci kup dekolte açıklığını belirlemiş, ön ortasından itibaren arka beden ortasına uzantılı çalışılmıştır. Elbisenin bedeni üzerinde sol omuzdan itibaren başlayan sağ beden bel hizasında biten, çapraz şekilde gelen mavi bir kraliyet şalı takılmıştır. Kraliyet şalı üzerinde krallığı temsil eden nişaneler ve aksesuarlar bulunmaktadır. Bel hattına oturan bir elbise olup belde “V” şeklinde gelen korsaj oluşturulmuştur. Etek kısmında sağ ve sol tarafında ikişer olmak üzere dört adet pilikaşe görülmektedir. Pilikaşelerin katlama payına bakıldığında sarı parlak kumaştan çalışılmış üst bedenle model bütünlüğü oluşturulmuştur. Elbisenin kumaşında iki renk mevcuttur. Soğuk ve sıcak renkler birlikte kullanılmış olan kumaşı dokuma kumaştır ve parlaktır. Sarı renk altının rengi olup statü sembolüdür, insanlar üzerinde olumlu ve rahatlatıcı bir etkiye sahiptir. Beyaz, birliğin ve saflığın sembolüdür, masumiyeti, açıklık ve şeffaflığı belirtmektedir. Etek ucu geniş inen elbise simetrik, üst bedeni asimetrik. Arka ortasında kapanması çalışılmış, kapama materyali olarak fermuar kullanılmıştır. Ön elbisede yer alan pilikaşeler arka elbisede tekrarlanmıştır. Üst beden bedeni kavrarak vücuda oturan bir modeli oluştururken etek kısmı etek ucuna doğru genişlik göstermektedir. Elbise X kesimdir. Aksesuar olarak dirsek hattını kapatacak uzunlukta eldiven giyildiği görülmektedir. Kraliyet tacı ve takılar ile elbisede bütünlük sağlayarak ülke temsili oluşturulmuştur. Elbisenin özellikle arka beden kalça kısmında kabarık ve hacimli bir görüntü bulunmaktadır. 1957 yılında Majesteleri kraliçenin, Büyük Kraliyet Mührü altında çıkarılan imtiyazname ile eşi Prens Edinburgh Düküne yeni bir unvan bağışladığı sahnede bu elbiseyi giymiştir.

GIYSİ İNCELEME FORMU-4									
Yaka Çeşitleri	Takma Yakalar	Sıfır Yaka	Kolsuz	X	Düz Pili	X	Klasik Kesim		
		V Yaka	Takma kol		Pilikaşe	X	Dikdörtgen Kes.		
		Kare Yaka	İki parçalı kol		Pilisoley		V Kesim		
		U Yaka	Üstü büz, uzun kol		Kamupili		A Kesim		
		Oval Yaka	Altı büz, uzun kol		Büzgü		Vazo Kesim		
		Kayık Yaka	Kısa kol		Volan		Dar Kesim		
		Kişegen Yaka	Kol üst. büz, kısa kol		Biye		Geniş Kesim		
		Hakim Yaka	Kol altı büz, kısa kol		Pens		X Kesim	X	
		Ayaklı Gömlek/Sık.	Karpuz kol		Roba		Diğer(...)		
		Ayaklı Bebe Yık.	Volan kol		Drape		Simetrik		
Yaka Çeşitleri	Takma Yakalar	Ata Yaka	Volan kol		Nervür		Asimetrik	X	
		Şömziye Yaka	Dişuk kol		Korsaj		Etek ucu dar		
		Bebe Yaka	Japone kol		Kup	X	Etek ucu geniş	X	
		Bahriye Yaka	Yarasa kol		Fırfır		Etek ucu düz		
		Dik Yaka	Kimono kol		Vatka		Aplike Cep		
		Diş Dönen Dik Yaka	Raglan kol		Dantel/ Fisto		Kapaklı İlik Cep		
		Diş Dönen Dik Yaka	Basit Manşetli		Nakış		İlik Cep		
		Diş Dönen Dik Yaka	Geniş Manşetli		Pul Boncuk		Yan dikişten Açılan Cep		
		Huni Yaka	Kapaklı Manşet		Harç/ Şerit		Peto Cep		
		Medisiz Yaka	Kol bandlı		Biye		Körükli Cep		
Yaka Çeşitleri	Takma Yakalar	Erkek Yaka	Ribana		Tül		Fleto Cep		
		Şal Yaka	Fırfır		Baskı		Dokuma Kumaş	X	
		Amerikan Yaka	Biye		Tüy/ Otriş		Örme Kumaş		
		Diş Dönen Dik Yaka	Volan		Püskül		Yapıştırma Kumaş		
		Dik Yaka	Büzgülü		Kurdele		Dokumasız Yüzey		
		Erkek Yaka	Düz Katlama		Birir		Kapitone Kumaş		
		Şal Yaka	Basit Kol Yırtmacı		Düğme		Deri		
		Amerikan Yaka	Biye		Çitçit		Kürk		
		Kapışon Yaka	Aperturalı Kol Yırt.		Koçça		Nano Kumaş		
		Volan Yaka	Kemer		Zincir		Dantel		
Yaka Çeşitleri	Takma Yakalar	Drape Yaka	Toka		Bajenik		Triko		
		Jabo	Şapka		Cırt		Tek renk		
		Sıcak Renkler	Hazır Çiçekler		Fermuar	X	Çizgili		
		Soğuk Renkler	Çanta		Düz Kap. (Tek sıra düğmeli)		Boyuna Çizgili		
		Nötr Renkler	Broş		Krüzaze Kapanma (Çift sıra düğmeli)		Enine çizgili		
		Ton	Dekoratif Eşya		Asimetrik Kap.		Ekoseli		
		Mat	Klips		Gizli Pat		Puantiyeli		
		Parlak	Eldiven	X	Düz Pat		Geometrik desenli		
		Kontrast	Eşarp / Fular		Yarım Pat		Bitkisel desenli	X	
		Yaka Çeşitleri	Takma Yakalar				Pul Payet		Diğer Desen

Resim 9-10.

Kraliçe II. Elizabeth 'in Yemek Daveti Balo Elbisesi (1961), (URL-5, Erişim Tarihi: 10.02.2021)

Resim 9-10'da görülen elbise Buckingham Sarayı'nda verilen davet için Kraliçe'nin giydiği balo elbisesi olarak hazırlanmıştır. Ülkeler arası davette Kraliçe'nin rütbe olarak üstün olduğunu göstermek ve İngiliz Monarşisinin etki ve gücünü temsil etme amacıyla giyildiği görülmektedir. Davetin büyük çaplı olmayan, gayri resmi bir yemek daveti olarak planlanması elbisenin model özelliğinde dikkate alınmaktadır. Elbisenin giysi inceleme formuna göre incelendiğinde kolsuz, lacivert askılarla omuzlarda desteklenmiş olduğu görülmektedir. Elbise askılarının uzun kenarlarının her iki tarafında da küçük parlak taşlar sıralanarak elbiseye ışıltılı bir görünüm kazandırılmak istenmiştir. Elbisenin yaka özelliği giysi inceleme formunda yer almamaktadır. Yaka açıklığında elbise kumaşına uyumlu organize firfir ile süsleme yapılmıştır. Özel amaçlı bir güne uygun hazırlanmış olup dekoltesi derin değildir bu durum Kraliyet üyelerinin aşırı dekolte giymelerinin uygun görülmemesiyle uyusmaktadır. Kapama yeri yan dikişte olmak üzere, kapanma çeşidi materyali olarak fermuar kullanılmıştır. Arka bedende modelin bütünlüğü gözetilerek ön bedenle uyumlu olması sağlanmıştır. Elbise üst bedene tam oturmaktadır, bel hattı doğal yerindedir. Bel hattının inceliği vurgulanmış, etek ucuna doğru büzgüler yapılmıştır, etek ucu geniş görünmektedir. Elbisede yatay çizgiler şeklinde büzgülere vurgu yapılarak küçük parlak taşlar sıralanmış, model özelliği katılmıştır. Elbisenin bel hattını belirginleştirmek ve vurgu yapmak amaçlı kemer kullanılmış ve elbise askısı ile aynı renkte olduğu görülmüştür. Kemerinde askılarla model bütünlüğü sağlamak amacıyla parlak taşlarla süslenmiştir. Elbise simetrik formda, X kesimdir. Belli aralıklarla yapılan enine şerit dikişler etek ucuna doğru büzgülü bir model oluşturmuştur. Aksesuar olarak dirsek hattını kapatacak uzunlukta çıplaklığı örtecek düzeyde eldiven giyildiği koldaki açıklığın azaltıldığı görülmektedir. Bu durum elbisenin kraliyet giysi kurallarına da uygun olduğunu göstermektedir. Mücevherlerine uyumlu elbise renginde elmas broş aksesuar olarak kullanılmaktadır. Kraliçenin önceliği ülkesinin temsilciliğini en iyi şekilde yapmaktır. Kraliçenin muhafazakâr, geleneksel ve romantik tarzına uyumlu bir elbise modeli olarak görülmektedir. Mavi renk soğuk bir renk kullanılan kumaşı şifon kumaştır ve parlaktır. Kumaş, rahat, havalı bir his verir ve zengin şık görünüme sahiptir. Dökümlü görünümüyle elbisenin şıklığına farklı bir boyut kazandırmaktadır, estetik ve zarafete dikkat çekmektedir. Mavi renk ilk izlenimi en çok destekleyen, güvenin rengi olarak bilinmektedir. Bu rengin koyu tonlarında odaklanmayı kolaylaştırıcı bir etki bulunmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, İngiltere Kraliyet ailesinin hayatını konu edinen "The Crown" dizisindeki Kraliçe II. Elizabeth'in giysilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Kraliçenin ilk iki sezondaki giysilerinden 5 adet giysi yargısal örnekleme yöntemiyle seçilerek, oluşturulan giysi inceleme formuna göre incelenmiştir. Formdaki özelliklere rastlandığında "X" ile işaretlenmiştir. Dizinin ilk iki sezonu kraliçenin gençlik dönemini kapsamaktadır. Dolayısıyla çalışmaya dahil edilen giysilerin seçiminde yaş faktörü dikkate alınmıştır. Genç, kadın bir hükümdara ait giysiler olmasının etkisiyle ayrıntılı tasarım ve ihtişamlı, ikonik giysilere yer

verildiği görülmüştür. Çalışma; siyasi tarihe değinilmesi, Kraliçe II. Elizabeth'in kullandığı giysilerinin sahne kostümü olarak kullanılması, dönem modasına ve kraliyet giyim şekillerine dair ip uçları vermesi bakımından önemlidir. Aynı zamanda popüler kültür açısından da önemli görülmektedir. Giysi inceleme formuna göre incelendiğinde; yaka çeşitlerinden oyuntulu yakalara ve bunun yanında derin olmayan dekolte açıklığına yer verildiği gözlemlenmiştir. Kol çeşitlerinde ise bedene takılan kollardan takma kol ile kolsuz tercih edilmiştir. Kol ucu özelliklerine bakıldığında düz katlama, kol yırtmacı çeşitlerinden basit kol yırtmacının kullanıldığı saptanmıştır. Süsleme türleri arasında dantel/fisto, nakış, pul boncuk kullanıldığı görülmüştür. Aksesuar çeşitlerine ilişkin verilere göre incelenen giysilerde kemer, eldiven ve broş kullanılmıştır. Kemer kullanımlarının davet elbiselerinde tercih edildiği görülmüştür. Giysilerde kapanmada kullanılan materyal çeşitleri arasından düğme, fermuar kapanma çeşitlerinden düz kapanma olduğu belirlenmiştir. Model form özelliklerinin en sık kullanılan "X" kesim olduğu, model özelliklerinin simetrik olduğu, etek ucuna ilişkin model özelliklerinden ise etek ucu geniş özelliklerinin öne çıktığı bulgulanmıştır. Model form özellikleri arasında pili, pens ve kup görülmektedir. Pili türlerinin dağılımına göre en sık kullanılan pili türünün düz pili olduğu görülmüştür. Kumaş özelliklerinin dağılımına bakıldığında, verilere göre incelenen giysilerde dokuma kumaş kullanıldığı, desen özellikleri arasında en sık kullanılanın tek renk olduğu ve bitkisel desenli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Tören ve davet elbiselerinde parlak kumaşların tercih edildiği görülmüştür. Giysilerin renk – valör öğelerine bakıldığında ağırlıklı olarak soğuk renkler tercih edilmiştir. Giysi inceleme formunda yer almayan Kraliçe II. Elizabeth'in kraliyet tacının da resmî törenlerde, davetlerde, ülkelerarası ziyaretlerde kullandığı belirlenmiştir. Giysilerin, kişilerin imajlarının ortaya konulmasında ve doğru bir şekilde yönetilmesinde araç olarak görüldüğü yaygın olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda çalışmaya konu olan Kraliçe II. Elizabeth'inde giysilerinin incelemesinde öncelikli olarak benzer bir amaç güdüldüğü görülmektedir. Ayrıca II. Elizabeth'in giysilerine ilişkin yapılan incelemede giysilerin; hükümdarlığı temsilen özenle seçildiği, kraliçenin liderlik ettiği toplumu giysileri aracılığıyla etkileyerek onlara örnek olmaya çalıştığı görülmüştür. Yine giysilerin İngilizlerin kültürel değerlerini ilişkin izler taşıdığı, belirlenmiş ve söz konusu etki görsellerde vurgulanmaya çalışılmıştır. Elbiselerin model özelliklerinde aşırıya ve abartıya gidilmemesine dikkat edildiği, bu konuda da kararlılık sergilendiği belirlenmiştir. Hem yaşadığı dönemin atmosferinin hem de kraliyet ailesinin kurallarının bu durumda etkili olduğu görülmektedir. Giysi seçimlerinde özellikle ülkelerarası ziyaretlerinde kraliçenin giysilerinin hükümet tarafından da onaylanarak ortak bir karara bağlandığı görülmüştür. Yönetici konumunda bulunma durumu, protokole uyma durumu giysilerinde seçiciliğe gidilmesi gerektiği sonucunu göstermektedir. Kraliyet mensubu olan bir yöneticinin seçimle gelen yöneticiden daha fedakârlık isteyen bir konumda olduğunu bilinmektedir. Sonuç olarak II. Elizabeth'in hayatını konu edinen Crown dizisinde kullanılan giysilerin analiz edildiği bu çalışmada, kıyafetlerin belirli bir amaç doğrultusunda seçildiği, içinde bulunduğu duruma ait izler barındırdığı, mensubu olduğu toplumun kültürel mirasından etkilendiği, kimi zaman sosyal ve siyasal mesajlar barındırdığı belirlenmiştir. Kraliyet ailesinin kendi giyim tarzlarının olduğu, giydiği giysilere bakıldığında zamansız bir moda stilinin benimsendiği görülmektedir. Belirli bir zaman dilimine kilitlenmeyen ve modası geçmiş izlenimi bulunmayan giysileri tercih ederek kıyafetiyle zarif görünüm elde edildiği görülmektedir. Kraliçe II. Elizabeth kraliyet davetlerinde yurt içinde ve yurt dışında hükümdarlığı temsilen balo elbiseleri giymiş, aynı zamanda da kraliyet tacını kullandığı bilinmektedir. Giysi tasarımlarında muhafazakâr ülkenin kraliçesi II. Elizabeth'in dikkatli ve özenli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca çalışmanın benzer özellikteki çalışmalarda da rehber olması beklenmektedir.

Yazar Katkıları: Konsept – Ş.Y.; Tasarım – Ş.G.Y., S.T.; Denetim – Ş.G.Y.; Kaynaklar – Ş.G.Y., S.T.; Malzemeler – S.T., Ş.G.Y.; Veri Toplama ve/veya İşleme – Ş.G.Y., S.T.; Analiz ve/veya Yorum – Ş.G.Y., S.T. ; Literatür Taraması – S.T.; Yazma – S.T.; Eleştirel İnceleme – Ş.G.Y.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Author Contributions: Concept – Ş.Y.; Design – Ş.G.Y., S.T.; Supervision – Ş.G.Y.; Resources – Ş.G.Y., S.T.; Materials – S.T., Ş.G.Y.; Data Collection and/or Processing – Ş.G.Y., S.T.; Analysis and/or Interpretation – Ş.G.Y., S.T.; Literature Search – S.T.; Writing Manuscript – S.T.; Critical Review – Ş.G.Y.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The authors declare no conflict of interest.

Financial Support: The authors declared that they received no financial support for this study.

Kaynaklar

- Albayrak, A. (2019). Kıyafet protokolü. B. Bilgili (Ed.), *Protokol ve sosyal davranış kuralları* içinde (ss. 5-6). Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Barbarosoğlu, F. (2013). *Moda ve zihniyet* (6. Baskı). İz Yayıncılık.
- Bayraktar, F. (1996). *Giyim* (11. Baskı). Sim Matbaacılık.
- Cabrera, A. & Frederick, M. (2012). *Moda okulunda öğrendiğim 101 şey* (B. Şansal Çev.). Optimist Yayınları.
- Crane, D. (2003). *Moda ve gündemleri giyimde sınıf, cinsiyet ve kimlik*. (Ö. Çelik Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Çağdaş, M. (2002). *Kadın giyiminde kapanma payı ve yaka çizim teknikleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Dereboy, E. J. (2008). *Moda & 100 Yılın moda tasarımcıları*. Özel Güzel Sanatlar Stilizlik-Moda Ltd.Şti.
- Ergen, A. Ç., Çelik, M., Dağ, M., Karakaya, P. & Ergül, S. Tereci (2020). *Atölye Ders Kitabı*. Mili Eğitim Bakanlığı.
- Ergür, A. (2002). *Tekstil terimleri sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Ertürk, N., Kipöz, Ş., Çivitçi, Ş., Üreyen, M. E., Kanışkan, E. & Kağnıcıoğlu, H. (2013). *Moda tasarımı*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Gürcüm, H. B. (2010). *Tekstil malzeme bilgisi*. Güncel Yayıncılık.
- Jones, S. J. (2009). *Moda tasarımı*. (H. Kılıç Çev.). Güncel Yayıncılık.
- Karabey, C. N. (2020). Örneklemeye. S. Ünal (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* içinde. (ss. 151-169), Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi* (19.Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Komşuoğlu, Ş., İmer, A, Seçkinöz, M., Alpaslan, S. & Elike, S. (1986). *Resim II moda resmi ve giyim tarihi*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- MEGEP (Mesleki Eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi Projesi). (2011). *Protokol ve görgü kuralları*. T.C.Milli Eğitim Bakanlığı.
- Pamuk, B. (2002). *Temel kalıp ve dikim uygulama teknikleri*. Ya- Pa Yayın Pazarlama San.ve Tic. A.Ş.
- Sandıkçıoğlu, B. (2019). Protokol ilkeleri ve türleri. Canan Uluyağcı (Ed.) *İş ortamında protokol ve davranış kuralları* içinde. (ss. 34-69). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Seyhun, G. (1993). *A'dan Z'ye modelistlik*. Can Matbaa.
- Sezer, H., Bilgin, F. & Kayaoğlu, A. (2006). *Hazır giyim üretimi* (5. Baskı). Gazi Kitabevi Tic.Ltd.Şti.
- Udale, J. (2014). *Moda tasarımında tekstil ve moda*. (Hayriye Güngör Çev.). Oksijen Basım ve Matbaacılık.
- Yakartepe, Z. & Yakartepe, M. (1999). *Genel konfeksiyon* (Cilt 22). Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma Merkezi.
- Yıldırım, E., Dağdeviren, F. Alıcı & Çapık, G. (2020). *Model analizi ve model geliştirme*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Güvendi Y., E. (2023). Dress codes: Deciphering gender and fashion in eighteenth-century London through Frances burney's evelina; or the history of a young lady's entrance into the world (1778). *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37) 1271-1286. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1406011>

İnternet Kaynakları

URL-1: www.sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 23.06.2021

URL-2: <https://www.history.com/topics/european-history/queen-elizabeth#childhood-and-education-of-a-princess>, Erişim Tarihi: 12.06.2021

URL-3: <https://vogue.com.tr/moda-haber/kralice-elizabethin-ihatisamli-gardiobuna-yakin-markaj>, Erişim Tarihi: 24.12.2021

URL-4:<https://www.vanityfair.com/hollywood/2017/06/the-crown-queen-elizabeth-coronation>, Erişim Tarihi: 13.04.2021

URL-5: <https://vogue.com.tr/moda/kralice-elizabethin-gardiroyuyla-ilgili-11-olginc-bilgi>, Erişim Tarihi: 10.03.2023

URL-6:<https://www.oggusto.com/lifestyle/kralice-ii-elizabethin-hayati-stili-ve-mucevherleri>, Erişim Tarihi: 10.04.2021

URL-7: [https://tr.wikipedia.org/wiki/The_Crown_\(dizi\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/The_Crown_(dizi)), Erişim Tarihi: 15.02.2021

URL-8: <https://www.netflix.com/watch/80025761?trackId=200257859>, Erişim Tarihi: 10.02.2021

URL-9: <https://www.wikipedia.org>, Erişim Tarihi: 25.06.2021

Görsel Kaynaklar

Resim 1-2. URL-8, Erişim Tarihi: 10.02.2021

Resim 3-4. URL-8, Erişim Tarihi: 10.02.2021

Resim 5-6. URL-4, Erişim Tarihi: 10.04.2021

Resim 7-8. URL-8, Erişim Tarihi: 10.02.2021

Resim 9-10.URL-8, Erişim Tarihi: 10.02.2021